СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

3 ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 179. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 4 серпня 1930. VOL. XXXVIII. No. 179. Jersey City, N. J., Monday, August 4, 1930. THREE CENTS.

ДОЗВОЛИЛИ НА ВВІЗ СОВІТСЬКОГО ДЕРЕВА

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу видав зарядження, яким дозволив допустити на американський ринок мягке дерево, привезене з Архангельська. Уряд зазначив, що нема певного доказу, що це дерево зрубували вязні, тому його допускають.

Дерево те призначене для виробу паперу, а коли його не допустили, то деякі фабрики паперу мусіли би припинити роботу. Ця обставина рівнож завважила на рішенню.

ЗНАЙШЛИ МАЙБУТНЬОГО „ГЕНІЯ".

ВЕСТ ОРЕНДЖ (Ню Джерзі). — Іспитова комісія, розглянувши відповіди 49 хлопців, видала осуд, що Артур Вуліємс мол. з Провіденс, Род Айленд, являється найздібнішим хлопцем. Його відповіди були такі знамениті, що відразу впадали в очі кождому, хто перечитував задачі. Своїм знанням випереднив він інших дуже далеко, так, що комісія не мала труду при виборі найздібнішого.

Вуліємс працював на себе підчас науки в гай скул і рішився піти до роботи, щоби далі студіювати в каледж. Батько його не міг дати йому утримання.

Походить він з родини славного Роджера Вуліємса, котрий основав кольонію Род Айленд і місто Провіденс, на сто літ до американської революції. Роджер Вуліємс був відомий як великий борець за релігійну свободу.

Молодий Вуліємс є дуже маломовний і має дуже серіозний вигляд. Каже, що любить спорт, але не мій йому віддаватися, бо мусів учитись і заробляти на життя.

Його товариші по іспиті справили йому велику овацію з нагоди його побіди. Крім нього комісія піднесла ще особливі здібности дальших 9 хлопців. Рівнож стверджено, що з 49 хлопців, які стануди до іспиту, понад 90% перейшло гай скул, працюючи на своє удержання.

$100,000,000 НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

НЮ ЙОРК. — Миссис Ребека А. Д. Вендель записала ввесь свій маєток на гуманітарні цілі. На разі має він залишитися в руках її сестри, яка має тепер 80 літ. По смерти сестри буде це майно розділене між 14 гуманітарних інституцій. Маєток складається головно з реальностей, яких загальна ціна перевищає $100,000,000.

КОМУНІСТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ, АЛЕ СПОКІЙНО.

НЮ ЙОРК. — Комуністична демонстрація з дня 1 серпня, про яку стільки було мови від якого місяця, пройшла в цілковитім спокою. Яких 5,000 комуністів відбули збори і демонстрацію на Юніон Сквер, з нагоди яої потовчено кілька осіб. Арештовано двох комуністів.

БИЗНЕСОВА ДЕПРЕСІЯ.

СЕЙНТ ЛУІС. — Фабрика літаків, котра побудувала славний літак „Спиріт оф Сейнт Луіс", на якім Линдберг перелетів Атлянтійський океан, мусіла припинити роботу ізза бизнесового застою.

ДИРИЖАБЛЬ ВИДЕРЖАВ НЕБУВАЛУ БУРЮ.

МОНТРЕАЛЬ (Квебек). — Британський дирижабль „Р-100" відбув свою першу подорож серед великої бурі й великих небезпек. А що він усе те видержав, заключають, що кермові кораблі надаються дуже добре до комунікації на великі простори. Особливо підносять сильні нерви, розвагу й відвагу залоги, яка не дала себе вивести з рівноваги ні в одним моменті небезпеки.

„Р-100" є тепер найбільшим кермовим кораблем на світі.

ДИСКУТУЮТЬ НА ТЕМУ СОВІТІВ.

ВІЛІЄМСТАВН (Масачусетс). — В Інституті Політичнім відбулися виклади про совіти. Полковник Гю Купер, який наглядає роботи на Дніпрельстані, заявив, що він узнає капіталістичний і американський устрій, але уважає совітську систему визовом. На тих змаганнях капіталістичної й комуністичної системи сіті богато скористає. Купер твердить, що Росія, в порівнанню з тим, як там було до світової війни, богато тепер поступила вперед. Він твердив далі, що совіти вже залишили свою ідею про світову революцію.

Інші бесідники були іншої думки. Вони твердили, що совіти ведуть далі пропаганду за світову революцію та змагають використовувати всі нагоди, щоби довести капіталістичні держави до перевороту.

СМІТТЯ І БУТЛЕГЕРИ.

НЮ ЙОРК. — Федеральні власти дійшли до переконання, що в Ню Йорку істнує велика бутлегерська спілка, яка перевозила з кораблів алькоголічні напитки при помочі міських суден, призначених до вивозу сміття. У той бутлегерський бизнес має бути вмішаний М. Лявра, комісінер від чистки вулиць. У придержанім з сміттям човні знайшли агенти довго всіляких напитків, вартости $100,000.

ЛИПЕНЬ — НАЙГОРЯЧШИЙ МІСЯЦЬ.

ВАШИНГТОН. — Метеорольогічне бюро записало минулий місяць липень як найгорячший з усіх місяців за всі часи істнування бюра.

ЯК ШАХРУЮТЬ У БУКАРЕШТІ.

В неділю, 29. червня, ошукано в Букарешті (столиця Румунії) 15,000 людей. Одно товариство заповіло на летниску великі „летничі маневри", в яких мали взяти участь найлїпші французькі, американські та німецькі летуни. А ще на летниску зявився всього один німецький летун. „Маневри" не відбулися взагалі, публика кинулася на каси й хотіла побити тих, що заповіли „маневри". Але панки давно вже повтікали, продавши за 900,000 левів вступних карт. Поліція заарештувала головного підприємця „маневрів".

ПРИВЯЗАНИЙ НА ДНІ МОРЯ.

Над пристанню в Данцігу упав в море польський літак. Обсерватор уратувався, але летун був причіплений ременем до апарату і потонув на дно моря. Один маринар пірнув пять разів, заки найшов там літак. За пятим разом найшов він літак, перетяв ножем ремінь і виратував пільота.

ЩО БУДОБ, ЯКБИ?...

В науковій пресі обговорюють тепер учені питання, що було би, якби леди північного бігуна розтали під впливом тепла. Багато вчених твердить, що це було би для людства катастрофою, бо тоді нині знати, які бактерії страшних хорób криються під ледами бігуна. Вчені лякаються, що ці хороби знищилиб людство, заки воно пізналоб ті хороби і поборолоб їх. Натомісць природники твердять, що якби леди на північному бігуні стопилися, то людство осягнулоб великі користи, бо під ледами криються мільони різних родів фльори, про які люде досі нічого не знали.

НА КРИМІ ВІДКОПАЛИ МІСТО ГОТІВ.

„Комуніст" повідомляє, що наукова експедиція Української Академії Наук почала археольогічні праці, щоби відкопати старинне місто Готів, яке відкопано на Криві. Руїни міста то цінні остинки з IV століття. Віднайдено між иншим останки водопроводів та фортифікації (укріплення) міста. Як вчені здогадуються, то це місто Готів було столицею готійської держави і його в половині X-го століття знищили турецькі війська.

БУРЦЕВ ПРО ВБИВСТВО ГЕН. КУТЕПОВА.

Колишній російський революціонер Бурцев, який виспеціялізувався в досліджуванню і викриванню політичних тайн та який адемаскував свойого часу відомого провокатора Азефа, занявся тепер справою зникнення ген. Кутепова. Його сенсаційні ревеляції авернули увагу французької слідчої влади, яка завізвала Бурцева, щоби він точно звідував свої дані в справі Кутепова. Бурцев твердить, що большевики схопили Кутепова та вбили його на французькій території. Але покищо він не хоче подати про те докладніших відомостей, бо боїться, що передчасне оголошення може пошкодити дальшому слідженню. Бурцев надіється закінчити свою працю ще цього місяця любимо тоді здемаскувати справців, як теж і виявити обставини скоплення Кутепова.

ЛАТИНСЬКА АЗБУКА ПРИЧИНОЮ КАТАСТРОФИ НА КНИЖКОМУ РИНКУ В ТУРЕЧЧИНІ

Як відомо, Туреччина приняла недавно латинську азбуку. Ця зміна азбуки турецької на латинську викликала катастрофу на турецькому книжковому ринку, руйнуючи передовсім тих видавців, які мали великі запаси книжок, друкованих арабськими буквами. Продаж тих книжок є заборонена і, як повідомляють з Константинополя, більше ніж 2 мільони книжок мусять книгарні продати як макулятуру. Книгарні й автори хочуть домагатися від уряду винагородження за шкоди, спричинені державним розпорядком, що вводить латинську азбуку, але чи дістануть таке винагородження, годі знати.

Між тими двома мільонами книжок є твори давних і сучасних турецьких і арабських письменників, що мають великі літературну вартість. Передрук усіх тих творів латинськими черенками вимагав би дійсно Гераклевої праці, а в сьогоднішній Туреччині ледви дають собі раду з друкованням латинськими черенками підручників для народніх шкіл.

БАЛЬКОН ГОТЕЛЮ ВПАВ НА ВУЛИЦЮ.

В Букарешті завалився балькон готелю „Британія", положеного в середині міста. Кусники муру вбили пять осіб.

НЕВИМОВНО ТЯЖКІ ВІДНОСИНИ В ДРАГАНІВЦІ.

Дня 23. травня ц. р. побито в селі Драганівці, тернопільського повіту, учительку дітячого садку, Анну Жарську. По цій події наступ на українську частину населення ще зріс. Подаю факти. Виділ читальні „Просвіти" приготовив на день 9. червня ц. р. виставу: „Пан писар" і „Свідки". Та в ночі з 8. на 9. бандити напали на домівку „Просвіти" і її зруйнували. Вибили вікна з футринами і цілу домівку обкидали грязю. За проте члени читальні постановили і в знищеній домівці виставу відіграти. В день вистави в год. 8. явився в домівки вій разом з постерунковим і виставу заборонив. Зважаючи на те члени читальні вистарялися про новий дозвіл на день 15. червня. І цю виставу вйят окремою заборону закозав. У суботу, 14. червня, приїздив до села комісар староства (Кудеревич). Чого, годі знати. Закликав до канцелярії громадського уряду вчительку, розпитував її, як вона цей садок веде, і вкінці видав устну заборону — провадити далі садок. Розмовляючи з учителькою, радив їй постарятися про учительську державну посаду, кажучи: „Пані тем собе дужо поможодзі. Поцо то того? Тем пані України не збуде, до тего лїпеба орежка". Одночасно з тим в селі почалася скріплена акція в перетягнені нашого населення на латинський обряд. Правда, за тиши, що переходять, не приходиться жадувати. Вони скорше чи пізніше зробилиб це самі, але та часина нашого народу, що держиться свого обряду й національних відносинах, які навіть годі описати. Хтоб стане в нашій обороні? Копію вищезгаданої заборони, як також знимку знищеного дому читальні долучаємо на доказ правдивости описаних фактів. — Громадяни.

СТРІЛИ НА ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКОМУ КОРДОНІ

„Курієр Віденьскі" подає, що польський громадянин Вертинський перейшов на підставі тимчасової передустки польсько-литовську границю. Литовська сторожа узнала цей перехід нелегальним і арештувала Вертинського. На другий день ранком Вертинському вдалося видістатися з арешту. Коли він опісля втікав до польської границі, литовська сторожа віддала за ним кілька стрілів і вбила Вертинського.

ЗНАХОРКА ОТРУЛА ДИТИНУ.

В селі Сьомки під Підторкозом занедужала дитина. Родичі удалися до знахорки, а ця зварила дитині лікарство. По спожитю його дитина померла. Поліція розпочала слідство.

10-ЛІТТЯ СХІДНО-ПРУСЬКОГО ПЛЕБІСЦИТУ.

Поляки обходили врочисто в неділю, 13-го липня, десятьліття плебісциту в Східних Прусах. При тому плебісциті перед 10-ти роками Поляки цілковито програли, одержуючи в деяких повітах Сх. Прус всього 2% голосів.

Все таки вони стоять на становищі, що Східні Пруси історично польські. то що вони повинні належати до Польщі. Німці є зовсім иншого погляду. Словом: Гадки поділені.

ПАПЕРОВІ ГРОШІ З МЕТАЛЮ.

Швайцарський хемік д-р Шіоп з Цріха винайшов спосіб металізовання банкнотів, які по такій операції є дуже витревалі, важко їх підробити, дуже поволи нищаться. Здавалосьб, що банки з ентузіязмом приймуть цей винахід. Сталося навпаки. Деякі банки зацікавилися вправді тим винаходом, але металевих банкнотів ніхто ніколи не побачить. Причина зовсім проста. Жаден державний банк ніколи не випустить в обіг дуже тревалих, а тим більше, „вічних" банкнотів. Бо кожна держава має великий зиск з того, коли курсуючі банкноти нищаться. А того рода випадків є далеко більше, ніж дехто думає.

АНТИВОЄННИЙ ТВІР ЖІНКИ.

За останніх 12 літ в европейській літературі появилось чимало творів на тлі війни, а деякі з них, як Барбісса „Огонь" і твір Ремарка, здобули світову славу. Недавно вийшов друком твір англійської письменниці Гелени Зоні Сміт п.з. „Жінки на фронті", у якому авторка змальовує страхіття війни та обвинувачує жінок, що і вони, охоплені военним ентузіязмом, причинялись чимало до продовження війни. Авторка зі тої думки, що там, де чоловік зратить голову й опанований фанатизмом дає волю диким інстинктам боротьби, там жінка повинна своєю лагідністю і любовю гасити воронь націоналістичних пристрастей. Натомісць підчас війни жінки підсичували вогонь і навіть часто вступали добровольцями до війська та боролись на фронтах, що авторка вважає патальогічним явищем. Очевидно цей твір, як і інші антивоєнні твори, є витвором задоманости патріотичного духу після війни і його пацифістична тенденція є тільки втечею від твердої дійсности, яка є боротьбою і в якій очевидно свою ролю відограли і все будуть відограватн і жінки.

УРЯДОВІ КОЛА ОРГАНІЗУЮТЬ ПОГРОМИ В РУМУНІ

БУКАРЕШТ (Румунія). — Розсліди в справі замаху на товариша міністра справ внутрішніх, Англеску, несподівано дали докази, що румунське студенство одержувало на антисемітську агітацію та на організацію погромів грубі гроші з ріжних урядових джерел. Міністри кажуть, що ці гроші видавано студентам для культурної роботи.

Правительство заборонило студентський зїзд, який мав відбутися 8. серпня в місті Кипріян біля Кишенева. На цей зїзд очікувалося до 5,000 студентів націоналістів. Заборонено зїзд на прохання жидівського парлямантарного клюбу. Жидівське населення навколо Кишенева тікає до міста з містечок та з сіл, бо там окремі групи студентів розпочали активну погромну агітацію й кличуть селянство до нападів на Жидів.

Правительство Маню, який подався до димісії в звязку з погромами, мабуть лишиться при владі до коронації Карла, яка відбудеться в вересню. Можливо, що лише міністер внутрішніх справ Вайда-Воївода змушений буде тепер димісіонувати, бо він занадто замішаний в антисемітському русі.

ПУАНКАРЕ ПРОТИ ПАН-ЕВРОПИ.

ПАРИЖ (Франція). — Бувший президент Франції й премієр-міністер Раймон Пуанкаре виступив зі статею проти Бріянового проекту пан-Европи. Статю свою він умістив в журналі „Ілюстрасіон". Навіть противники Пуанкаре й приятелі Бріяна признають, що вона має багато слушности й написана з великою ерудицією та знанням справи.

Пуанкаре коректно й обережно, але дуже рішучо засуджує всю закордонну політику Бріяна, а особливо його старання створити федерацію европейських держав, що не має шансу. Він аналізує відповіди ріжних держав на предложення Бріяна й доказу, що вони не дають жадних надій на здійснення проекту Бріяна.

АНГЛИЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПІШОВ НА ВАКАЦІЇ.

ЛОНДОН (Англія). — Найдовша сесія англійського парляменту, яка була по Великій Війні, бо тягнулася 13 місяців, закінчилася. Спеціяльний королівський представник повідомив парлямент і палату лордів, що волею короля їх розпускається на вакації.

Церемонія відчитання королівського декрету відбулася з усіми атрибутами, які Англія зберігає в парлямантарному життю ще з XIII століття.

ЛЕТЯТЬ В АМЕРИКУ.

РЕЙКДЖАВІК (Ісландія). — Німецькі молоді летуни Вольфрам Гірт і Оскар Веллер прилетіли до Кальдардарнес. Вони летять з Берліна до Шикаго на малому одномоторовому літаку. Летуни цим разом перелетіли найширший простір води, який лежав на їх шляху.

Тепер вони будуть вичікувати гарної погоди, щоби вилетіти до Гренляндії.

ЧЕРВОНІ НАСТУПАЮТЬ НА ГАНКОВ.

ШАНГГАЙ (Китай). — Кілька тисяч червоних ідуть у напрямку на місто Ганков. В спаленому й розграбленому ними місті Шангшаа тепер лишилися лиш окремі банди, які безконтрольно панують там.

Британські та американські канонірки на ріці Янгтсе підкріплені новими силами, які прийшли з Шанггаю. Вони стараються виселити Европейців з загрожених комуністами районів. Японія готується висадити свою морську піхоту в Ганков, щоби захистити своїх підданих та їх концесії в цьому місті. Тепер у Ганков знаходяться три японські канонірки й посилається ще два нові военні судна.

АРЕШТУЮТЬ „ВИНУВАТИХ".

МОСКВА (СССР). — Чекісти перевели арешти „спекулянтів зі сріблом". Арештованих обвинувачують у спекуляції сріблом, що викликало зменшення його в обігу. Арештованих крім того обвинувачують, як звичайно, в контр-революції. Чекісти кажуть, що між арештованими є також священики.

У декого зарештованих знайшли від 300 до 1,000 рублів срібних грошей, які вони переховували „на чорний день".

РОЗУМНА ПОСТАНОВА НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

БЕРЛІН (Німеччина). Німецький уряд постановив не давати державних концесій та ріжних контрактів тим фірмам, які без потреби скорочують скількість своїх робітників, зменшують їм платню, збільшують робучий день та взагалі стараються погіршити стан робітництва на свою користь.

Це рішення уряду викликало гострі напади на нього зі сторони правих груп та промисловців і повну піддержку та співчуття зі сторони робітництва й прогресивної та соціялістичної преси.

НОВИЙ МОРСЬКИЙ ВЕЛЕТЕНЬ.

ЛОНДОН (Англія). — Правительство дозволило пароходній компанії „Кунард Лайн" збудувати новий нароплав на 4,000 пасажирів. Він буде мати 75,000 тон поємности. Дотепер найбільший корабель має 60,000 тон.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОПИРАТИ І РЕФОРМУВАТИ

З промови польського прокуратора в останнім процесі УВО в справі бомбового замаху на „Східні Торги" впали такі слова: „Коли би був вибухнув увесь екразит, то дійсно про цей вибух почулав цілa Европа, й щастем для Польщі є те, що члени УВО ще не навчилися добре приготовляти такі пекельні машини, а може випадок хотів, що коли Біда ніс валізку з бомбами, то його руки тряслися і через те льонт пекельної машини скрутився і вибух був неповний".

Годі не признати прокураторови рації щодо осуду вибуху. І слушні були його попередні уваги щодо того, що деякі обжалувані засипували своїми зізнаннями інших. Виходить, що сам польський прокуратор виказує наші хиби. І от саме те мусить застанити бойову організацію в краю до переведення основних реформ, для добра самої організації й для добра загального та тих молодих, що горіваються за революційні діла.

Революційна організація й революційна боротьба це свого рода новість на галицькім грунті. До дійсної революції не була Галичина підготована в 1918 році, й не є до неї підготована ще й тепер. Тому саме так дуже треба нам дбати про те, щоби на західно-українських землях був витворений і плеканий революційний дух, та щоби революційний рух був обнятий такими організаційними формами, які би вміло й достойно аранжували відповідні терористичні акти, а що важніше, підготовляли всенародне повстання, на яке прийде слушний час.

Теперішня діяльність УВО є так уже розконспірована, що тут рішучо потреба повести радикальні зміни щодо осіб і тактики, бо інакше польська поліція не матиме великого труду при розконспірованню дальшої акції УВО. А далі треба звернути найбільшу увагу на підготовку й виховання того молодого матеріялу, з якого рекрутуються дійсні члени УВО.

Бойової організації й бойової акції треба. Щодо того нема в нас ніякого сумніву. І перша й найбільша наша допомога повинна бути призначена на бойову акцію, але таку, якої розмах, склад і плян дійсно змагають до того, щоби, як казав Перацький, „прогнати проклятого Ляха окупанта й створити українську державу".

ДО МІСТ

Сільська трагедія: боротьба за межу. Примітивне господарство. Брак фахових людей. Бориславі і Мазури. З села до міст. Українська земля і польські міста. Визвольна боротьба й міста.

Майже кождого дня нотує українська преса сумні й застрашаючі вісти з нашої нещасливої, галицької землі. Попри всякі переслідування з боку окупанта й систематичне винищуванне нашого народу, завважається уперта, „братовбійча боротьба за скибу землі: син убиває батька, матір; невістка — свекруху; муж — жінку; сусід — сусіда. Такі явища повторяються чимраз частіше й будуть тревати дальше, як-що не настане зміна земельної реформи, або ми самі власними силами і розумом не зарадимо лихови, якого дотепер чомусь не добачується і не розвизується як національного питання, а збувається лише редакційними статтями. А тимчасом наше селянство попадає у чимраз більшу нужду і злидні через брак землі, бо на господарстві, на котрім перед війною жив і розпоряджав ним один селянин-господар, там нині кілька господарств. Батько ділить свою землю на загони, відмежовує, щоб кождий його дитина посідала клаптик батьківської землі, а відтак ще за життя батька діти падають трупами на цих межах. І ці частої убийства або судові розправи мають своє оправдание, бо не можна обвинувачувати селиських дітей за те, що батьки не дали їм иншого звання, хіба це, що навчили, як за плугом ходити, чи ціпом снопи молотити. Тому наші селянські діти виростають без світогляду й поза рілею не добачують окружаючого їх світа і життя. Таке покоління стає безрадним, особливо тоді, коли забирається йому одинокий варстат праці — його землю, без якої не уявляє собі істнування. Отся любов і привязання до землі заставляла селянських дітей іти на фронт, на поле смерти у боротьбу, щоб захистити свою землю перед грабіжниками тай здобути собі дідицьку (панську) в посідання. Але замісць волі, ми попали в неволю... Корінні українські землі розділюються поміж польських ветеранів тільки на це, щоби скольонізувати наш край. Зате нашому селянинови продається в малій скількости значно дорожче ніж Полякам. Це добре обдумані пляни міністерства земель і правительства „на зніщене Русі". Такими хитрощами наші „опікуни" послугувалися до 1772 р., себто до розбору Польщі, ними послугуються і тепер, значи, що український селянин без заробітку на панському лані, а до того притиснений податковою шрубою, не зможе вижити на своїм клаптику землі й піде на услуги Польщі, або вимігрує в заокеанські краї, як це дійсно діється. І злочинний їх маневр увінчався неалими успіхами з одного боку, бо на наших землях, між голодним на землю селянством повстали тисячі польських господарств і при них дбає правительство, бо навіть для більшої охорони роздало оружже (збroю) цим „носіям польської культури". Але з другого боку завелись, бо часто ці господарства йдуть з димом, а розчаровані „культур-трегери" втікають туди, куди треба: в корінну Польщу. Це саме діється з богатими землевласниками, які мімо різних заборон і закликів польських шовіністів позбуваються їх земель хоби і в користь укр. селянина та йдуть у свояси.

Однак це ще не значить, що Польща зглядно її колоністи банкротують на наших землях і що всі двірські обшари перейдуть дорогого викупу в руки наших селян-незаможників, бо ота гидра напружує всі свої сили, щоб удержатися на своїх давніх позиціях тай здобути нові у свої завзятій польонізації. Тому нашому селянству та його провідникам, як також заокеанській імміграції, треба добре застановитись і шукати дороги ратунку.

Інакше воно може улягти неминучому занидінню в польському вимиранню, бо цему пособляють голод, тіснота, вічна журa про завтрішний день і вкінці знеохочення до життя. Зі зростом населення стає чимраз тісніше жити, бо землі не прибуває, а противно: засівна площа малїє в наслідок частих виливів нерегульованих рік, які рік-річно проковтують і будуть дальше проковтувати десятки моргів разом із засівом.

До війни в Галичині було 650,000 сільських господарств, на одного випадало тільки 5.4 десятин (десятина 2,400 квадр. сяжнів, морг 1,230 квадр. сяжнів). В цей сам час на Волині на одно господарство припадало 9.86 десятин; Поділля 3.51 дес.; Київщина 4.05 дес.; Херсонщина 9.08 дес. на одно господарство і т. д. (Дивн „Основи Землезнання України" проф. д-р Степан Рудницький). Відносно господарств у Галичині шан. автор не згадає, чи до числа 650,000 господарств зараховано і заможніх селян, коті посідали від 10—100 десятин, бо нова польська статистика виказує ось які числа: Одна третина всіх господарств (1,008,800 господарств) у Польщі має від чверть до 2 гектари (один гектар має один морг і три четвертих), 1,001,000 господарств має по 2 до 5 десятин; одна четверта (733,000 господарств) має по 5—10 десятин, а 19,000 дідичів має по більше як 100 десятин землі. Ся статистика відноситься також до Східної Галичини. З того можна догадуватися, що у Сх. Галичині припадає від 2 до 10 десятин на одно господарство, коли не брати під увагу цих, що мають по 50 десятин.

Не дивно отже, що галицьке село представляє такий сумний образ, а селянство інтенсивніше береться до самопомочи через організації і уліпшення своїх господарств. В останніх роках, як подають краєві часописи, влаштовують господарські курси, закладають кооперативи і т. д. Але богато води ще уплине до того часу, коли то наш селянин зможе дорівнати німецьким або чеським хліборобам, котрі з такого самого клаптика землі завдяки господарським школам виробують у двоє більше плодів ніж наш селянин. Тому в Галичині повинна повстати сітка господарських (аграрних) шкіл, включаючи пчільництво. Професорів і агрономів у нас не бракує й вони замісць сидіти за границею, або служити ради хліба Польщі, радо підуть працювати для свойого народу. За заснування правильних господарських шкіл для молодіжи і старих, як також уладжування кількамісячних господарських курсів і відчитів по всіх містах краю, повинна взятися передовсім „Рідна Школа". Очевидно, що треба би зменшити число гімназій і семинарій. Але ще важніщим завданням „Рідної Школи" буде: основувати торговельні і промислові школи, які у найближчих роках малиб випустити по кілька сот учеників як торговців і ремісників, що мотив переселитися у міста.

Вже сама практика показує, що духові робітники не знаходять заняття по містах, бо Поляки всі інституції обсаджують своїми людьми. Через це багато колишніх австрійських урядовців опинилося без праці й живуть по містах як бідна кляса, або йдуть на село, нераз на ласку селянства.

Інакше жилиб ці інтелігенти, коликб були покінчили торговельну, або промислову школи. Добрий купець видержить конкуренцію польську й жидівську, бо успішність не дуже звертає увагу на це, хто там торгує, але чим і як торгує. Адже Жиди зненавиджені не тільки Поляками (в котрих наші купці добачують конкурентів), але чи не всіми націями світа, але це їм не дуже перешкаджає дороблятися і жити там, де їм сподобається. Таксамо добрі ремісники знаходять собі працю, деб вони не жили, бо на них є попит і вони є всюди бажаними.

Я пригадую собі індустріяльне місто Борислав, де працювало по кількинадцять тисяч робітників, які приїждяли з корінної Польщі й поживши там кілька літ, ослився на стало побут і до нині там живуть. Таким чином наше Підкарпаття засмітилося Мазурами-професіоністами, котрі в 1918 р. зорганізували навіть свій полк для „обсроны"(!) Борислава перед Українцями. Та їхня влада обмежилася тоді лише до кількох днів, бо українські полеві сторожі не допустили поживи в місті і „обронъци" згодовівши, зложили оруже. Річ певна, що не булоб їх стільки наїхало, як би між Українцями з околичних сіл було більше професіоністів, як інжинірів, шльосарів, металевих токарів, електротехніків, машиністів, ковалів, шоферів і т. п. Часто приходили безземельні або малоземельні околичні селяне за роботою і, на жаль, з нічим відходили, бо заряди копальень і рафінерій вимагали свідоцтва якоїнебудь професії, чого в наших селян не було, хіба книжка з уряду громадського. Тому то огірчені селяне проклинали й нарікали. Мовляв: „на нашу землю наїхала мазурня, заробляє, купує доми і грунт, бавиться і гуляє, а ми не маємо чим виживити своїх дітей". І так, замісць поплатної, легкої 8 чи 10-годинної праці у рідному краю, „близько хати", наш убогий селянин наймався рубати і корчувати ліс для чужих (переважно жидівських спілок) компаній, розбивати скали, куди провадили залізниці, або виїзджав у Німеччину до найтяжчих робіт, при яких розумні Німці не хотіли мучитися, бо за них мучилися в підземелях Славяни, а між ними Українці. Таке діялося не тільки коло Борислава, але по всіх повітах Галичини. Із цих то простих причин наші міста, що оживленні більше, торговлею і промислом пожливані компактною більшістю фахових чужинців. А все це через наше недбальство й недоцінювание знання в області промислу й торговлі. Тому не можемо сказати світови, що це наші міста, бо вони заселені чужим елементом. Чи не мусів наш представник за границею паленіти зі встиду і люти, коли знайшовся в такій прикрій ситуації, де йому предложено статистику таких зникаючих відсотків Українців по наших містах? Кождий може собі уявити, в чию користь прихилиться заступник котрої-небудь держави, хочби навіть прихильної українському відношенню. Самособою такими фактами та ще й переборщеними послугувалися Ляхи й про це знав дипльоматичний світ, про це знала й Рада Амбасадорів, яка рішила долю Східної Галичини.

Чи ми хочемо чи ні, а очі нашого селянства під Польщею мусять бути звернені в сторону міст, які мусять носити український характер, значить, мусять бути заселені нашим народом і за цим промовляють ось такі причини:

1) Наш парід (маю на увазі землі, що під Польщею) не може як слід розвиватися культурно й економічно, як-що він буде тільки хліборобським народом і житме тільки по селах, тоді, коли міста, що являються огнищами народнього життя і стратегічними пунктами, заселені нашими ворогами.

2) Більшістю податків, оплачених українським народом, користуються міста, заселені ворожим нам елементом.

3) Майбутня українська армія, зложена переважно зі селян, не зможе успішно здобувати міста, заселені ворожим елементом. А найкращий доказ маємо з часів нашої визвольної боротьби, коли-то Львів здобувала львівська, польська молодіж (польський державний, високий урядовець сказав, що „Львів здобували польські батяри"), а цивільне польське населення чи не найбільше причинилося своєю активністю.

Були випадки, що наші військові стежі не знали всіх входів і виходів вулиць і завулків, частенько блукали й попадали несподівано в руки узброених польських батярів. Нераз падали стріли з вікон і каменюк і годі було догадатися з котрої каменици, бо не зналося, де мешкають Поляки, де Жиди, а де наші люди. Не один наш жовнір, що може лише кілька разів побував у місті в ринку, знайшовся вдруге в незнаомих закутинах міста, де на кождому кроці заглядала смерть в очі тільки тому, що не знав окруження, терену, який мав провіряти, не знав міста і його примхів. Так гинули селянські діти між незнаними, холодними мурами. Це була також одна з причин, що Львів так скоро впав.

4) Без фахових людей у всіх ділянках не можна будувати держави, бо держава це те саме, що людський організм, який стратився один або більше членів, підупадає і слабне.

5) В парі з переселенням у міста зменшиться імміграція наших селян у ті краї (пр. полудневa Америка), де наш чоловік не то, що доробиться, але й жити не годен їзза невигідних й убійчих умов життя. Із цего нема користи ні самому імігрантови, ні українському народови, бо наші рідні маліють.

Навіть у Злучених Державах, де умови життя дещо кращі, старі імігранти не дуже вибагливо живуть і лише маленький процент зднимає вищі становища по фабриках (не говорячи про офіси), або веде торговлю, а решта томиться при найтяжчих роботах тільки тому, що ми хліборобіе по звинню тай більш нічого. Лиш одна Канада може бути прибіжищем для наших людей і там видно деякі успіхи, бо це країна рільників-хліборобів.

6) Землі під польською займанщиною переселюються, хлібороби стають бідняками, без якої-такої освіти. Хібаж може селянин, маючий морг чи два грунту, возити своїх дітей у місто до школи ще й платити? Але інакше мігби жити і виховувати своїх дітей цей самий селянин, колиб він був фаховим робітником або куплем і жив у місті. Дехто може скаже, що тепер тяжко вижити в місті нашому ремісникови чи купцеви, бо Поляки ставлять перешкоди, а Жиди конкурують у купецтві.

Так, це правда, але не треба забувати, що головною підпорою і покупцем є села, котрі заселені українським народом і є способи, якими цей нарід можна підготовити, як поступати супроти українських підприємств, а як бойкотувати ворожі. До війни по наших селах збогачувалися тисячі шинкарів, а нині вже небагато їх лишилося і замісць шинкарських корчмів цвитуть свої кооперативи і народні доми, будується нове життя, а пиятика йде з забуття, завдяки добрим народним провідникам, які зуміли з непросвічених людей витворити правдивих, свідомих патріотів, рільників, а навіть сільських провідників, котрі ведуть маси на добрий путь. Всього можна доконати, але треба завзятости, терпеливости, праці і ще раз праці.

Може дехто здивується, що я пишу ці завваги, живучи в Америці. Все одно, деб ми не жили, доля нашого народу і його будучність повинна всім нам лежати на серцю і своєю Вітчизною ми повинні журитися не менше як ті, що там живуть. Ми мусимо допомагати тих взяти нове покоління, допомагаючи жертвами „Рідній Школі", яка повинна виховати нам кадри нових людей з новими ідеалами. Коли хочемо, щоби наш народ зажив кращим життям, то мусимо йому помагати і з ним журитися.

Р. Пристай,
б. підстаршина У. Г. А.

Б. Дніпрянський.

ШЛЯХИ ВИЗВОЛЕННЯ ТА СУЧАСНЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПАНОВАННЯМ

(6)

Цікаво, що дрібні службовці, ремісники, крамарі й навіть селяне та робітники, як Москалі так і Жиди, хоч і невдоволені совітською владою, бо матеріяльно дуже бідують та не бажають „українізуватися", всеж вони не так ворожо відносяться до неї, як Українці, бо Жиди бояться „погромів" на випадок революції, а Москалі лякаються утворення суверенної Української Держави, разом же не бажають втратити свого панування на Україні.

Тим часом **українська нація все ясніше починає розуміти, що свої господарські та культурні інтереси можна забезпечити тільки на ґрунті власної суверенної державности.** Історичний процес виразно свідчить, як інші нації, зрозумівши це, починали боротися за національну державність і досягали своєї мети. А власна державність необхідна для кожної нації, незалежно від того чи буде в державі панувати реформований капіталізм, який все більше рахується з вимогами життя й пристосовується до них через утворення ріжних трестів, картелів, синдикатів та концернів, чи прийде новий соціялістичний лад, або який інший. Бо справді, коли українська нація бажає бути культурною, заможньою та могутньою, то вона не може погодитися з тим, щоб жити під опікою чужоземної військової сили (московсько-польські війська знаходяться на українських землях зовсім не для захисту інтересів української нації), не може примиритися з тим фактом, щоб на наших землях панувала чужа культура (московсько-польська), щоб влада й державний апарат були в неукраїнських руках (на совітській Україні у московсько-жидівських на 60—70%), щоб Москва річно стягала з української нації 100—150 мілл. карбованців податків цілком для своїх сласних потреб, **щоб до одного мілярда карбованців втрачали українські селяне та робітники при продажі своїх воробів та при закупні московських товарів і т. д.** Аджеж як буде Україна справді суверенною державою, то цих усіх витрат не буловб, бо нам не довелосяб купувати московські вгалні та інші фабричні вироби по цінах у 2—3 рази дорожших ніж німецькі чи французькі, а продавати свої хліборобські продукти по цінах на 50—100% дешевше ніж за кордоном. Крім того своя влада подбалаб, як належить, про підвищення та поліпшення хліборобської техніки, а це привелоб до того, що наші 30 мілл. гектарів землі при такій обробці, як у Німеччині, давалиб не 150 мілл. сотнарів урожаю, а 300 або навіть 500 мілл. сотн., себто українське селянство у 2—3 рази булоб краще матеріяльно забезпечене. Коликб же суверенна Україна подбала як слід про розвиток своєї індустрії, то тільки для задоволення потреб свого внутрішнього ринку наша промисловість могла би побільшуватись у 5—6 разів, якби напр. організувала та наладнала так необхідну тепер електрифікацію, виробництва тракторів, авт, пароплавів та значно поширила добування вугля, руди, заліза й сталі. а також збільшила індустрію машинобудівельну, хемічну, електротехнічну, цукрову, шкіряну та будівельну й харчову. **Ми вже не кажемо, що військова та тканьна індустрія, яких Москва нині не дозволяє розвивати на Україні, у свою чергу розвинулись би у великому масштабі.**

Себто скільність українських робітників побільшиласьби з 1.5 до яких 8—9 мілл. і сучасні селяне-пролетарі знайшлиб собі іншу працю, а для решти хліборобів сталоб легше ходити коло землі та не треба булоб мандрувати до Сибіру чи на Зелений Клин, як це ми маємо нині.

Правда, совітська влада теж все нахваляється, що вона неабарком піднесе загальну продукцію народнього господарства до колишніх розмірів та навіть значно перевищить передвоєнну, але невідомо, коли це станеться **(напр. у 1929 р. продукція чавуну, сталі та заліза й навіть цукру все ще не досягнула передвоєнної)**, а крім того є безперечним фактом, що тільки підчесення колишньої всеї продукції у 3—4 рази булоб справжнім поступом та забезпечилоб матеріяльні інтереси населення у такій мірі, як цього вимагають потреби країни. Сучасназ влада про це і не мріє, бо **для того великого поступу необхідні кольосальні капітали, яких ні Европа, ні Америка большевикам не дадуть, а тільки за допомогою власних нагромаджених капіталів совітська влада ще кілька років буде топтатися власно біля рівня довоєнної продукції.** Виробленій совітськими господарниками генеральний плян та певної мірі більш конкретний на перші 5 років передбачає побільшення всеї продукції на 100%, проте невідомо чи це можливо буде реалізувати, бо сільське господарство власне занепадає. **А звичайно нічого вже й мріяти про значний розвій культури, коли населення примушене добати лише про кусок хліба.**

(Далі буде)

В кождій українській хаті повинна находитись „Свобода".

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЬЮ ЙОРК: Н. Н. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбуватися в четвер, 7. серпня, о годині 8.30 вечером, в льокалі під ч. 46 St. Mark's Pl., на котрий кождий член обовязаний явитися. — М. Близнак, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА ТЕМИ ДНЯ.

УКРАЇНОЖЕР КАРДИНАЛОМ.

Найзавзятіший україножер, князь Волконський, недавно став католицьким священиком. Не зважаючи на те, що він був римо-католиком, поставлення його в священики відбулося по східному обряду. Тепер з Римх приходить чутка, що цей новоспечений римсько-московський піп готується стати кардиналом.

Цікаво, яке буде завдання кардинала україножера-Москаля, висвяченого в священики по „східному обряду", який тепер Польща впроваджує на Волині, Холмщині й Підлісєю, щоби польщити там українських людей. Мабуть кардинал Волконський буде мати „почесну" місію на Великій Україні, щоби при помочи церкви боротися з українським „сепаратизмом".

НІЧОГО НЕ ВИГАДАЛИ НОВОГО.

Большевики ніяк не можуть відпекатися „царського наслідія". Все, що було найгіршого при царяті, вони впровадили в життя на радянщині. Провокація, охранка, політичний терор, висилка в краї Богом забуті політичних противників їх режиму, каторжні роботи, катування арештованих, розстріли і т. д. у большевиків ще більше вдосконалені й більше жорстокі, ніж були в найчорніші часи царської реакції.

Своїм підданим вони не полишили жадного права на життя. Обернули всіх в „государственних крепостних" (державних кріпаків), але при цареві кріпацтво було знесене ще в 1861 році, а до того ще лишалися люди, котрі не були кріпаками. Та при большевиках всі кріпаками стали.

Одно „полекшення" большевики зробили те, що знесли цензуру. Але перед тим заборонили видавати газети та друкувати книжки, розкидки, оголошення і т. д., які не поділяє партія комуністів, або державні комуністичні органи.

Свою армію вони збільшили до нечувано великих розмірів і хоч вона наполовину гола й боса, всеж вони її муштрують та все збільшують її технічні й бойові засоби. Це, вони кажуть, роблять для того, щоби недопустити війни. Та так говорив Вільгельм, так говорив Мокола і так завжди ворили всі імперіялісти, або ті, що підготовлялися до военної масакри.

СИТИЙ ГОЛОДНОГО НЕ РОЗУМІЄ.

Загальна криза безробіття діткнула всі галузі праці. Не поминула вона й друкарського фаху, який в Америці майже ввесь зюнізований. Багато юнійних друкарів уже довший час бідують без роботи, а їх товариші працюють і добре заробляють.

Вожди юніт друкарів рішили пособити своїм юнійним товаришам власними силами робітників. Вони внесли пропозицію, щоби друкарі працювали пять днів на тиждень, відаючи один день з тижня для праці безробітним своїм товаришам. Було переведено голосования в цій справі серед працюючих друкарів і на всіх просторах Злучених Держав не знайшлося жадного юнійного льокалю друкарів, жадного міста, деб друкарі погодилися відступити один день у тиждень для праці безробітних.

Це називається товариська солідарність! Чогож дивуватися, що капіталісти не спішать з допомогою безробітним, коли самі їх товариші-робітники не хочуть нічим пособити своїм голодним товаришам.

НЕ ШАНУЮТЬ ПАМЯТИ „ЛЮБОГО" МОНАРХА.

У Відні задумали поставити памятник покійному імператорови Францови Йосифови з нагоди 100-ліття його уродин. Памятник мав бути поставлений за добровільні пожертви, які малиб зложити приклонники покійного. Та не зважаючи на всі старання, комітетовии не пощастило зібрати грошей на памятник. Замість того вмуровано невелику мармурову плиту в стіну „Вотів Кірхе", яку збудував покійний імператор.

Бувша австрійська аристократія та ті, що дійсно мали для себе всі благодати від покійного, тепер не мають грошей, щоби ними розкидати на подяку бувшому своєму опікунови. А інші, бувші піддані покійного цісаря, видно любили його лише „до глибини своєї душі", але не до „глибини кишені". Видно, що до них монархія була така ласкава, як бич до собаки.

ПОДЯКИ
УКР. НАР. СОЮЗОВІ.

До головної канцелярії У. Н. Союза наспіли зі старого краю отсі подяки за сиріткські гроші, які були сконфісковані урядом Злучених Держав під час війни, як „еліен проперті" а які тепер старанням Союза повернено сиротам у краю.

Лукавица, дня 6. VII. 1930 р.

До Гол. Т. Українського Народного Союза в Джерзи Сіті, Н. Дж.

Підписані складають щиру подяку Українському Народньому Союзові за безінтересовне заняття справою, яку ми уважали вже давно покінченою. Поміч для нас дуже велика, ще в теперішню пору страшної господарської кризи й великих неврожаїв, тому й є для нас великим добродійством. Висказуючи наш подив і щиру подяку, желаємо успіхів Українському Народньому Союзові на його дорозі до кращого завтра нашої неньки України.

В залученні пересилаємо квіти, підписані відповідними особами і потверджені печаткою громадського уряду.

Остаємо з належною пошаною,

Іван Худоба, Марія Худоба,
Текля Худоба-Пелехович.

—o—

Петранка, дня 11. VII. 1930.

Високоповажані Урядники Українського Народного Союза.

Я, підписана нижче, спадкоємниця й мати бл. п. Миколи Гиця, помершого в Канаді, складаємо Урядови У. Н. Союза сердечну та щиру подяку за отриманих 112 долярів титулом спадку по вмерлому М. Гицеви. Підписана нижче є віку старшого, бо числить 72 літ. вже нездужає заробити на свій кавалок хліба, а син Микола, на котрого мати пала надію на старости, помер. Нехай йому там буде земля пером!

Настя Пиць, по Трофимі
в Петранці.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

З українського життя в Америці.

КЛІВЛЕНД, О.
Український Банк.

Вже до світової війни клівлендські Українці прийшли до переконання, що богато наших імігрантів вже не поверне до рідного краю, а замешкають на стало тут на американській землі. Отсі свідомі люде почали рівнож думати і над тим, щоби поставити наше життя в Америці на більш тривких основах, щоби в той спосіб зохувати нашу іміграцію при свій національности і культурі.

Та, на жаль, не було богато таких людей у нас й по інших кольоніях, які дійсно взяли би собі ту справу до серця. Та добра справа таки побідила.

Коли наша громада побудувала перед війною церкву, взялася до зорганізования наших братств і товариств. Інші взялися до рідних інтересів. Часи були важкі, бо наші люде не мали грошей, а банки не дуже були охочі позичати, бо наших людей не знали. Як відомо, то наші люде давніше до банків не ходили і не складали в них своїх ощадностей, а тільки держали по хатах, або давали Жидам на перехован.

Клівлендські Українці рішили згодом піднести себе економічно й покликати до життя українську фінансову інституцію. В той спосіб повстав **Будівельно-Позичковий Банк.** Зорганізовано його в 1915 р. під іменем: The Ukrainian American Building & Loan Ass.

Банк той здобув собі довіря нашого загалу від самих перших днів свого істнования. Сьогодні можемо сміло сказати, що завдяки тому банкови Клівленд має з усіх американських міст найбільше домів, яких власниками є Українці. Не дивно, що клівлендські Українці гордяться своєю інституцією і кождий старається стати її членом. Банк платить 5½ від ощаднностей і дає нашим людям ріжні полекші при сплачуванню довгів.

Банк розвивається дуже гарно. Власний маєток виносить понад $115,000, а людські вкладки виносять $600,000. Загальний оборот виносить тепер понад $700,000. Вже ті цифри виказують, що банк розвивається добре. На протязі його істнования доводилося його збільшати трома наворотами. Тепер міститься він у своїм власним триповерховім будинку.

З початком цього року рішили удільовці скоротити назву й назвати нашу інституцію: **The Ukrainian Saving Co.**

Та зміна вийшла нам рівнож на добре, бо банк робить тепер ще ліпші интереси.

За приміром нашої громади повинні пітн інші громади і закладати такі фінансові українські інституції. Український гріш повинен іти до українських рук. Коли де нема такої інституції, то можна почтою пересилати свої ощадности до нашої української інституції. Ми маємо ощадности від богатьох Українців, котрі ніколи навіть не бачили Клівленду.

Як відомо, наша інституція не веде ніяких ризиковних інтересів, а тільки уділяє позички на перший моргедж. Кращої запоруки в Америці нема.

Коли би ми поставили свої власні сильні економічні інституції, тоді й наша справа стояла би інакше. Наші члени, це самі щирі Українці, котрі попирають щиро кождy українську справу морально й матеріяльно, а й сам Банк вже дав богато тисяч долярів на ріжні народні потреби.

Подаємо те все, щоби загал знав, яка є користь з рідної інституції. Дякуємо тим, що розуміють вагу справи і памагають нам у розбудові нашого економічного життя. І надіємося, що наша праця знайде нових прихильників.

За Дирекцію Українського Банку:

В. Волянський, предс.;
І. Тарнавський, секр.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. И.
Радіовий курс „Сурми".

З рамени „Сурми" влаштовано минулого місяця радіовий курс. Про це вже була згадка, але підносимо ту справу ще раз, щоби в той спосіб заохотити инших українських бизнесменів, щоби пробували влаштовувати подібні курси в своїх галузях бизнесу.

А з того є користи для бизнесмена й для загалу. Дана фірма здобуває нових симпатиків, які обзнакомлюються з бизнесом фірми. Учасники курсу набувають легким коштом досвід від бизнесмена, котрий дуже часто витратив довгі літа й попікся на не одним, зато набрав знання і практики. Пізнавши краще фірму й тих, що її провадять, їх здібности і чесність, учасники курсу стають рій природна прихильниками фірми. А це зиск для фірми.

Коли наші люде відбувають такі курси у наших людей, то вони набирають не тільки знання і досвіду, але й віддачу до бизнесу й певности. Вони мають перед очима живий образ успіх нашого таки чоловіка.

Січовий Базар „Сурма" прийшов до переконання, що такі курси приносять великі успіхи. І от тому „Сурма" влаштовуватиме з початком кождого сезону дальші такі курси, щоби в той спосіб дати нашим амбітним одиницям можність скорше стати економічно самостійними людьми.

Саме „Сурма", яка розросла від 1920 р. з маленької книгарні у велике бизнесове підприємство, є найкращим доказом, що при зусиллях і знанню можна й нашому чоловікови осягнути успіхи і під бизнесовим оглядом.

Разом з тим подаємо до „Свободи" знимку з радіового курсу. На знимці бачимо учасників курсу, до яких викладає громадянин П. Задорецький про кооперацію в бизнесі. По лівій стороні стоїть професор М. Гайворонський, котрий викладав про вплив музики на виховання дітей.

—o—

ГОЛІЙОК, МАСС.
До розбудови народнього життя.

Українська маніфестація, яка відбулася дня 1 червня в Амгерст, виказала, що в нас є сила й добра воля. Треба тільки більшої організації й обєднання сил, а буде можна повести народну роботу на ширшу скалю.

Пробу своїх сил ми вже відбули, а тепер треба братися до дальшої праці. От тому саме скликується до Лудлов, Масс., НАРАДИ на день 10 серпня, щоби виробити плян дальшої праці. Збори відбудуться в Українській Хаті при ч. 3 Лекленд ст., точно в годині першій пополудні.

На тих зборах надіємося побачити всіх тих, що брали участь у підготовці української маніфестації з 1 червня. Всі урядники комітету повинні обовязково явитися.

На зборах обговоримо моральні й матеріяльні користи з маніфестації, а рівнож вирішимо, що зробити з фільмою цієї маніфестації, бо треба подбати, щоби та цінна памятка лишилася у громадських руках.

Дальше треба буде нарадитися над справою скликання ОКРУЖНОГО ВІЧА, бо є богато важних загально-народніх справ, які треба би приладно порушити. На зборах застановимося рівнож і над організацією нашої молоді та над заснованням горожанських клюбів і иншими важними справами.

Думаємо, що ті справи є такі важні, що кождий буде рад забрати голос, щоби сказати свою думку та причинитися до поширення й поглиблення нашого національного життя в нашій околиці.

Ілія Вавришин.

ФІНАНСОВЕ СПРАВОЗДАННЯ

The Ukrainian Savings Co.

COR. PROFESSOR & W. 10th STS.,
CLEVELAND, OHIO.

З КІНЦЕМ 30-го ЧЕРВНЯ 1930 РОКУ.

СТАН ЧИННИЙ.

Готівка на руках і в других Банках	**$ 54,703.30**
Позичка на Гіпотеку (перший моргеч)	**552,183.16**
Позички на Уділи нашого банку	**10,038.97**
Уряджения Бюра (Office Furniture & Fixtures)	**1,000.00**
Банковий Будинок (Office Building)	**80,500.00**
Другі реальности	**13,010.00**
Разом	**$711,435.43**

СТАН ДОВЖНИЙ.

Ощадности (Savings Deposites)	**$589,246.38**
Позички, котрі будуть виплачені як покінчать будову	**6,410.40**
Вплачено на Уділи (Capital)	**$71,689.00**
Резервовий Фонд	**44,089,65**
Капітал і дорібок (Capital & Surplus)	**115,778.65**
Разом	**$711,435.43**

Повище справоздання є подане при скінченню 15-літнього ювилею нашого банку.

ПЛАТИМО 5% ВІД ОЩАДНОСТИЙ.

ПРИНИМАЄМО ОЩАДНОСТИ ПОЧТОЮ.

ПИШІТЬ ПО ІНФОРМАЦІЇ.

Фелікс Дрижак.

ПОЛЕВА СТЕЖА В ОГНИ ПОЛЬСЬКИХ ШРАПНЕЛІВ

(3)

— Добрий з'вас стрілець, що ранені пішли на фронт, сказала Жидівка. — А що ви зробили з тими Поляками, які дістались до вас у полон? запитала вона.

— Ми пригнали їх до Тернополя, де вони мали бути всі переслухані,—відповів Ф. Липка.

Хатина була дуже маленька. Кождий з нас сидів на земли й держав кріса в руках. Кожен оповідав дещо про своє життя. Іван Романишин найбільше оповідав про повстання большевиків в столиці нашої України, Київі. Він так міг то представити, що все, що жило, то сміялося.

Вже доходила шеста година, коли стрілець Іван Бурка сказав, що добре би було перелинути скоростріл, чи все в порядку, як також вичистити дуло.

Щойно Бурка скінчив говорити, як входить до хати стрілець Николишин зі села Іванчани, повіт Збараж, і говорить, що нам треба виходити на подвіре в цегольні.

Петро Прусів, старший десятник, зі села Прусівці, сказав нам, що на ліво хтось іде з ліса. Ми обстріляли з рушниць та скорострілу двох людей, які там були. Потім захопили їх у полон. Це була польська патруля, котра мала перешідати, чи нема українського війська у лісі. Цих двох Поляків ми відставили в запіллі нашого фронту до куринної команди. Кріси они мали німецькі й були у німецьких мундурах, лише шапки мали польські, а на шапках білі орли.

Рано 18-го грудня був досить сильний мороз. Лише почало сонце сходити, як полетіли кулі нам над головами. Кождий стрілець лежав на снігу так, що „мантля" примерзала до нього. Стрілянина все кріпшала, а Поляки готувалися до наступу. Ось нарешті вони починають наступати. Я стріляю з машинового кріса. Декотрі з товаришів так змерзали, що запарі зайшли в пальці. Романишин прикляк на одно коліно й пускає кулю за кулею, добре вдучаючи Поляків, так, що вже не один з них угав на землю, а за Федька Липку вже нема чого журитись, бо він таки добре умів Поляків бити. Стрілянина тривала звиш пів години. Найбільше стріляли стрільці з крісів, а зі скорострілом ми чекали, аж підійдуть Поляки ближче. Тільки вистріляли 500 куль. Ми не стріляли зі скорострілa, бо сподівалися сильного наступу з Рави Руської, котра була у польських руках.

Аж тут нараз обізвалися наші гармати, котрі стояли між селом Липник і селом Добросин. Наші гармати були 15-центиметрові й завдавали Полякам шкоди в Раві Руській. Кулі падали на дворець у Раві, а декотрі не долітали й тріскали недалеко нас. Хтось доніс до куринного, що перший скоростріл з першої сотні опустив цегольню під Равою Руською й до нас приїхав хорунжий з двома стрільцями. Та тут побачив, що ми лежали у снігових ямах і обстрілювали Поляків. Хорунжий покликав мене й Бурку. „Ми думали, що ви опустили цю цегольню, а тому наша артелерія мала дати кілька куль на цегольню. В дорозі йде чета стрільців, котра мала відобрати цю позицію багнетами. Наразі бачу, що ми отримали неточну вістку про вас. То слава вам, що не опустили!" — закінчив хорунжий.

Ми дали хорунжому слово, що не опустимо, але хочемо зараз ще 5,000 куль до скорострілa, бо коли нам не стане куль, то триматися не зможемо. Хорунжий наказав дати йому посвідку, яку він докладно провірив.

Хорунжий поїхав, а з ним оба стрільці на конях. Польські кулі перестали джмелити. Наші гармати перестали гудіти. Та скоро Поляки почали з північної сторони їзда Рави Руської обстрілювати наш фронт. Шрапнелі тріскали над лісом, позаду нас. Тріскають шрапнелі вже над нашими головами, аж валиля стіну, а цегла приспала одного нашого стрільця. Ми приглядаємося, чи Поляки не висуваються до наступу. Чути скорострільні на полудні від Рависької.

„Що буде?" — питаємо один другого. Та кождий говорить: „Що буде, то буде; смерть або перемога по нашій стороні буде".

До шрапнелів скоро приєдналася стрілянина Поляків з полевих гармат. Гарматні кулі падали біля нас. Одна куля упаде на саме подвіря, друга позаду нас у лісі; одна зробить малу яму, друга більшу й т. д.

Петро Прусів, старший десятник, що був командантом над двома скорострілами, прийшов з запілля нашого фронту. Він попав на час тяжкої години. Кожда хвилина була довга, бо тріскали шрапнелі що хвилини й падали кулі з гармат. Прусів хотів, щоби опустити фронт і податися взад до села Замчиско, котре лежить між Равою і місточком Магерів. Він склікав нас кількох і сказав, що коди хочемо, то можемо відступати.

„Що думаєте?" — питає П. Прусів.

Я відповів йому, що не можемо без розказу цофатися взад. На це більше стрільців згодилося.

Поляки дальше обстрілювали нас з полевих гармат. Десять куль упало на подвіре, а одна куля упала на шопу, де стоїт наш скоростріл. Вона задала нам. Тріскають шрапнелі вже над нашими головами, аж валиля стіну, а цегла приспала одного нашого стрільця. Ми ждемо Николишина. Не зважаючи на кулі, ми почали ратувати товариша. Йому нічого значного не сталося, тілько земля та цегла трохи потовкли його. Ми занесли його до хати, де він відійшов. Потім на нашу раду пішов у запілля нашого фронту.

Вже по полудні почало хмаритися на небі. Поляки перестали стріляти з гармат. Ми старанно скривалися, щоби Поляки нас не запримітили. Наразі ми побачили двох польських жовнірів, що вийшли з Рави Руської. Ми не стріляли до них, бо нас було ще мєсьмох, то не було чого боятися. Польські жовніри йшли безпечно, бо думали, що ми під таким вогнем не вистояли. Вже зблизилися Поляки так може на сто кроків. Нас двох стояли коло скорострілa й ми ціляли просто в них. Вони підійшли вже близько нас і вистрілили з крісів. З нас ніхто ані поворушився. Стрільці лежали на снігу, бо хотіли їх живими полапати. Коли ті два Поляки вистрілили, то з міста почало йти більше польських жовнірів.

(Дальше буде).

Що це таке пересада?

Пересадою є сказати, що хтось так злякався, що аж тінь його побіліла.

Пересадою є говорити, що є такий професор, що горіючу свічку кладе до ліжка, а сам себе гасить.

ХТО БІЛЬШЕ ЧИТАЄ, ТОЙ БІЛЬШЕ ЗНАЄ.

НАЙЛУЧШИЙ ПРИЯТЕЛЬ — ДОБРА КНИЖКА —

ВЖЕ ВИЙШОВ НОВИЙ

ЦІННИК КНИЖОК

КНИГАРНІ „СВОБОДИ"
РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА ПІДСИЛАННЯМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

РАДІОВИЙ КУРС „СУРМИ".

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА

відбувшоїся на днях 7 до 12 липня 1930 в головній канцелярії У. Н. Союза в Джерзи Сіті, Н. Дж.

ЗВІТ РЕКОРДОВИЙ.

ПРИВІТОК:

В кінцем 1929 р. було членів	21,286
В першій половині 1930 р.:	
принято нових	695
принято наново	446
принято з переступними листами і з инших кляс	384
Разом	22,811

УБУТОК:

В першій половині 1930 р.:	
суспендовано	855
відійшли з переступними листами і до инших кляс	370
померли	96
Разом	1,351
З кінцем червня 1930 р. осталося повнолітніх членів	21,460

РЕКОРД МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ.

ПРИБУТОК:

З кінцем 1929 р. було дітей	14,037
В першій половині 1930 р.:	
принято нових	539
принято наново	243
принято з переступними листами	198
Разом	15,017

УБУТОК:

В першій половині 1930 р.:	
суспендовано	658
відійшли з переступними листами	186
відійшли до повнолітніх членів	228
померли	13
Разом	1,085
З кінцем червня 1930 р. остало дітей членів	13,932
З кінцем червня 1930 р. було всіх обезпечених	35,392

ЗВІТ КОНТРОЛЬНОЇ ФІН. СЕКРЕТАРІЯ від 1. СІЧНЯ до 30. ЧЕРВНЯ 1930 Р.

ПРИХОДИ:

	Видатк. від. членів	Проц. від. мортгеїв	Проц. від. бондів	Капітал. членські	Фонд конвенц.	Фонд адміністр.	Фонд посмертний	Фонд народний	Бонди	Мортгеї	Фонд резервний	Разом
Січень	33,754.64	4,561.50	6,078.19	600.00	194.39	2,310.27	25,000.00					72,498.99
Лютий	33,536.31	5,098.82		900.00	121.81	2,027.26	50,000.00					91,684.20
Березень	33,538.31	5,098.82			1,295.00	1,647.79						41,579.92
Квітень	34,271.61	5,533.68		1,712.50	1,150.00	228.41						42,896.20
Травень	34,396.70	6,412.64		1,942.28	1,358.48	282.20						45,392.30
Червень	33,754.64	4,561.50		600.00	194.39	2,310.27	25,000.00					72,498.99
Разом	202,252.01	30,266.96	6,078.19	6,754.78	4,314.07	8,806.20	100,000.00					360,672.20

РОЗХОДИ:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд конвенц.	Капітал. членські	Мортгеї	Фонд народний	Бонди	Фонд резервний	Разом
Січень	15,000.00	6,312.64	1,500.00	1,200.00	25,000.00	327.80			49,340.44
Лютий	15,000.00	6,312.64	1,500.00	1,200.00	50,000.00				74,012.64
Березень	15,000.00	6,312.64	1,500.00	1,200.00					24,012.64
Квітень	15,000.00	6,312.64	1,500.00	1,200.00					24,012.64
Травень	15,000.00	6,312.64	1,500.00	1,200.00					24,012.64
Червень	15,000.00	6,312.64	1,500.00	1,200.00	25,000.00	327.80			49,340.44
Разом	90,000.00	37,875.84	9,000.00	7,200.00	150,000.00	655.60			294,731.44

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем грудня 1929 р. була	$345,617.95
Прихід за 6 місяців	281,134.95
	$626,752.30
Разом	222,578.59
Розхід за 6 місяців	
Готівка з кінцем червня 1930 року остає	$404,173.71

ЛЬОКАЦІЯ ГОТІВКИ.

Фонд посмертний.

Linden Nat'l State Bank, Linden, N. J. (Check acc't)	$131,053.18
Trust Co. of New Jersey, Jersey City, N. J.	17,665.26
Central Home Trust Co., Elizabeth, N. J.	27,466.33
Germania Mutual Savings Ass'n, Elizabeth, N. J.	33,243.52
Elizabeth Banking Co., Elizabeth, N. J.	25,408.39
Nat'l State Bank, Elizabeth, N. J.	3,066.37
Germania Mutual Saving Ass'n, Elizabeth, N. J.	19,166.34
Peoples Nat'l Bank, Elizabeth, N. J.	2,956.39
Providence Inst. for Savings, Jersey City, N. J.	41,600.67
Разом	$269,986.57

Фонд резервний.

Linden Nat'l Bank, Linden, N. J. $

Фонд запомогший.

First Nat'l Bank, Jersey City, N. J.	$13,194.39
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	7,307.67
Разом	$20,401.27

Фонд Сиріткий.

Peoples Trust Co. of Sharon, Sharon, Pa.	$
Peoples Trust Co. of Sharon, Pa. N. J.	89,567.06
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	7,338.69
Разом	$17,435.75

Фонд конвенційний.

Linden Nat'l State Bank, Linden, N. J.	$ 604.59
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	14.45
Dawn Town Trust Co., Elizabeth, N. J.	12,186.70
Разом	$12,805.74

Фонд Народний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. $10,227.26

Фонд адміністраційний.

Union County Trust Co., Elizabeth, N. J. $15,308.31

ІНВЕСТИЦІЯ ГОТІВКИ В МОРГЕЧАХ.

З днем 31. грудня 1929 остало в моргечах	$1,161,136.50
За 6 місяців інвестовано в моргечах	91,000.00
Разом	$1,252,136.50
За 6 місяців сплачено моргечів на суму	7,626.60
З кінцем червня 1930 р. остає в моргечах	$1,244,509.90

БОНДИ.

З днем 31. грудня 1929 було в бондах	$560,032.80
За 6 місяців сплачено бондів	11,036.80
З кінцем червня 1930 р. остає в бондах	$548,996.50

ЛЬОКАЦІЯ ФОНДІВ.

Фонд посмертний.

Готівка	$269,986.54
Моргечі	962,299.90
Бонди	451,302.00
Разом	$1,683,588.44

Фонд резервний.

Готівка	$ 98,008.84
Моргечі	121,120.00
Бонди	29,667.00
Реальність	125,000.00
Разом	$332,695.84

Фонд сиріткий.

Готівка	$ 17,435.75
Моргечі	119,100.00
Бонди	60,420.50
Разом	$196,956.25

Фонд адміністраційний.

Готівка	$15,308.31

Фонд запомоговий.

Готівка	$20,401.27
Моргечі	41,990.00
Бонди	8,707.00
Разом	$71,098.27

Фонд конвенційний.

Готівка	$12,805.74

Фонд народний.

Готівка	$10,227.26

БІЛЯНС.

Стан чинний.		Стан довжний.	
Готівка	$ 404,173.71	Фонд посмертний	$1,683,588.44
Моргечі	1,244,509.90	„ резервовий	332,695.84
Бонди	548,996.50	„ запомоговий	71,098.27
Реальність	125,000.00	„ адміністраційний	15,308.31
		„ конвенційний	12,805.74
		„ народний	10,227.26
		„ сиріткий	196,956.25
Разом	$2,322,680.11	Разом	$2,322,680.11

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

	ПРИХІД:	РОЗХІД:
Січень	$6,328.29	$ 812.65
Лютий	3,639.52	1,518.64
Березень	3,944.89	1,256.86
Квітень	3,665.37	1,185.63
Травень	4,886.88	1,351.84
Червень	3,522.80	2,367.75
Разом	$25,964.76	$8,493.37

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Готівка з кінцем грудня 1929 р. була	$ 90,437.32
Прихіт за 6 місяців	25,964.75
Разом	$116,402.07
Розхід за 6 місяців	8,493.37
Готівка з кінцем червня 1930 р. остає	$107,908.70

ЛЬОКАЦІЯ ГОТІВКИ.

Фонд посмертний.

Elizabeth Trust Co., Elizabeth, N. J.	$11,678.27
Peoples Nat'l Bank, Elizabeth, N. J.	33,427.96
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	19,447.62
Разом	$44,553.85

Фонд адміністраційний.

Mutual Savings Fund Harmonia, Elizabeth, N. J.	$36,591.00
The New Jersey Title Guarantee & Trust Co., Jersey City, N. J.	17,690.27
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	11,567.04
Разом	$65,448.31

ЛЬОКАЦІЯ ФОНДІВ.

Фонд посмертний.

Готівка	$44,553.85
Моргечі	51,320.00
Бонди	57,218.00
Разом	$153,091.85

Фонд адміністраційний.

Готівка	$65,448.31

Стан чинний.

Готівка	$110,092.16
Моргечі	51,320.00
Бонди	57,218.00
Разом	$218,540.16

Стан довжний.

Фонд посмертний	$153,091.85
„ адміністраційний	65,448.31
Разом	$218,540.16

ЗВІТ ДРУКАРНІ СВОБОДИ.

ПРИХОДИ:		РОЗХОДИ:	
Січень	$7,523.41	Січень	$4,800.55
Лютий	6,989.80	Лютий	6,069.88
Березень	6,048.96	Березень	5,694.16
Квітень	6,245.34	Квітень	7,008.30
Травень	8,315.76	Травень	5,144.29
Червень	5,350.41	Червень	6,280.66
Разом	$40,473.67	Разом	$34,457.84

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з днем 31 грудня 1929 р.	$ 7,919.95
Прихід від 1. січня до 30. червня 1930	40,473.67
Разом	$48,393.62
Розхід від 1. січня до 30 червня 1930	34,467.84
Остає готівки по день 30 червня 1930	$13,925.78
Депозит в газовій компанії	100.00
Разом	$14,025.78

БІЛЯНС ДРУКАРНІ СВОБОДИ.

Готівка	$13,925.78
Папіровз	100.00
Книгарня	17,643.35
Машинерія	16,734.46
Разом	$48,403.59

ЗАГАЛЬНИЙ БІЛЯНС У. Н. СОЮЗА.

Маєток У. Н. Союза	$2,322,680.11
Маєток Молодечого Департаменту	218,540.16
Маєток друкарні Свободи	48,403.59
Разом	$2,588,623.86

СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

Готівка остала в кінцем грудня	$46,246.96
Прихід за 6 місяців	1,182.00
Остає з кінцем червня 1930 р.	$47,428.96

ульокованих в State Bank of Linden, Linden, N. J.

ФОНД БЛ. П. СЕМЕНА ЯДЛОВСЬКОГО.

Дотепер виносить в готівці	$1,382.53

ульокований в Linden Nat'l Bank, Linden, N. J.

Головна Контрольна Комісія провіряла департамент рекордовий і департамент фінансовий, банкові книжочки і стейтменти, моргечі, бонди і адміністрацію Свободи. Таксамо Фонд Сиротинця-Захисту і Фонд імени бл. п. Семена Ядловського. Сей фонд улюковується на банкову книжочку в тім самім порядку, як і всі другі фонди при У. Н. Союзі в банку, як є подано повище в звіті Контр. Комісії. Контр. Комісія отсим заявляє, що діловодство майна У. Н. Союза в головній канцелярії знайшла в повнім порядку.

ЗА ГОЛОВНУ КОНТР. КОМІСІЮ У. Н. СОЮЗА:

О. Шараварко, Григорій Пипюк, о. д-р В. Клодницький.

НОВІ КНИЖКИ.

ІСТОРИЧНИЙ СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Комісія для уложення історичного словника української мови при Українській Академії Наук видрукувала перший зошит першого тому цього словника. В цей зошит увійшли слова на букву А—Ж, а ввесь перший том буде містити слова А—Ж. Все видання словника розраховано на яких 5 томів і буде містити в собі 400,000, або й більше слів.

Крім того, що до комісії поступило кілька десятків тисяч карток, опрацьованих Житецьким, Кримським та іншими українськими учениии, комісія потратила девять років, щоби підготовити матеріяли до друку. Для цього довелося використати більш як 400 рідких старовинних рукописів, друків, рідких творів та документів. Тепер видання затримується лише ізза браку коштів, яких Академія Наук не має, а Державне Видавництво України асигнувадо гроші лише на видання першого зошиту першого тому.

Комісія поставила собі за мету видати словник, який вичерпав би той скарб нашої мови, що зберігся в рідких памятниках українського письменства з найдавнищих часів до XIX віку. До кождого слова дається в українській мові пояснення його значіння, а також подаються приклади з оригінальних старовинних документів, в оригінальній мові й транскрипції слів, які пояснюють значіння й спосіб вживання цього слова.

Значіння цього словника для української культури надзвичайно велике, а для тих, хто студіює старовинну українську історію, українське письменство та рідкі, старовинні документи, просто неоцінимо. Загальна редакція словника належить до професора Е. Тимченка, а постійними співробітниками комісії є яких 80 українських молодих і старих учених та кілька десятків випадкових співробітників, які подають рідкий матеріял.

Та дим виданням не буде закінчена справа зложення історичного словника української мови, бо вже й тепер, коли ще тільки видрукований перший зошит його, надійшло до комісії багато нового матеріялу, який треба розробити та доповнити словник тими словами, які до нього не ввійшли. Перший зошит розріся на 528 сторінок. Отже можна собі уявити, якого кольосального труду вимагає складення словника на яких шість тисяч сторінок з історичних слів, які добуваються лише при пильних студіях великої скількости старовинних документів.

— Уяви собі, яке я мав щастя: Парасолю, що я поничив був собі в тебе, я забув у спіткарі!

— Мовчи ти надяваці це щастя?

— Так я дуже легко міг забути мою парасолю!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 14. липня 1930 року помер член Товариства ім. Івана Франка, 235 від. У. Н. С. в Лудлов, Масс., Іван Ворона. Покійний вступив до У. Н. Союза 1. липня 1926 р. Прожив небіжчик 59 років.

Покійний був активним та свідомим Українцем. Дітей своїх виховував у національному дусі й вони телер беруть участь в українських виставах, концертах та в житті української молоді. Івана Ворону за його статочність, щирість і активність знали й поважали не лише Українці, а й Американці. Тому на вічний спочинок його провожало богато товаришів та знакомих. В похороні взяли участь всі члени 253 відділу У. Н. С.

По смерти його лишилося троє дітей.

Хай буде йому земля пером!

Петро Пиндюк, секр.

— Подумай, якого я сам собі наробив клопоту. Я винен шевцеві за дві пари черевиків. Він приходив до мене часто вспоминатися грошей, я хотів як так заспокоити його та дав йому гумовий плащ, уже вовсім старий, якого я вже не носив. І подумай собі: шевець приходить тепер до мене вспоминатися довгу навіть у найбільшу зливу!

—o—

Одна пані на принятію, яке уладив композитор Росіні (1792—1868), мала відспівати арію зі „Семіраміди". Вона не могла рішитися:

— Ах, любий учителю — прошептала — як я боюся!

— Я також! — відповів Росіні.

—o—

Наймичка: Прошу пані, той співак, що там співає на подвірі, просить, чи пані не помогли б йому.

Пані: Що за безсоромна людина! Скажи йому, що я взагалі не співаю!

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c

УКАЇНСЬКІ МЕЛЬОДІЇ
СОЛЬО НА СКРИПКУ з фортепіяном
зібрав ЙОСИФ СНІГУР.
Ціна 50 центів.
Замовлення разом з належитістю слати до:
"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ АНДРУХА МОШТУК, з села Лучині, повіт Рогатин. Чув, як приїхав до Америки, перебував в Рочестер, Н. Й. і виїхав до Анборн, Н. Ст. Хто б де він тепер перебуває, або має якусь вістость, а й сам, нехай зголоситься, в його справі, до:
MICHAEL RUDY, Notary Public,
684 Joseph Ave., Rochester, N. Y.

НА ПРОДАЖ
ВИРОБЛЕННЯ КУШНІРСЬКИЙ (FURRIER) БІЗНЕС
в найкращій бізнесовій сек... миль від Нью Йорку. Бізнес сить $6,000 річного прихо... нагода для мущини-кравця. Зане кравецтво, й фурієрст... має досить на цілий рік бе... з добрим заробком. В бізнесі ...диться вся потріба машинер... приступно. По інформації пи... голосіться до:
JOHN BARTJSE,
278 Avenue B, New York N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ВИНАХІДНИК Григорій Крамар, буде деме... ти свій винахід, на котрий ... тент, в цій організації ... виробу. Проситься всіх Украї... ста Нью Йорку і околиці пром... Українського Народного Дом... 217 1ст 6-та улиця, у вівторок, дня 5 серпня 1930 р. в годині 8:30 ... і оглянути єю цікаву ре...

ПРОДАЄ ДОМИ в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська Фірма
С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОБЗІСТОГО
EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 15

D-R. K. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР
2191 Professor St., Cleveland, Ohio.
Против українського банку.
Телефон: Atlantic 2054.

ВЗОРИ — канва, нитки до вишивання С. М. С. стемповані речі. Пишіть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ДІВЧАТА І ЖІНКИ:
Коли Ваш бюст плаский, неразвинений, не тішиться красою ані повабом, коли твар і инші части тіла занадто волохаті, або волосє ваше на голові рідке і випадає, пробуйте нову і легку МЕТОДУ ВІДМОЛОДНЕННЯ. Пишіть по безплатні ІНФОРМАЦІЇ зараз до: D. WROBLEWSKI & CO., 686 Wythe Ave., Brooklyn, N. Y. (S).

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮ-ЙОРКУ ТА ОКОЛИЦІ
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без різниці як довгої возможности, кличте нас:
Офіс: 485 Knox Avenue.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

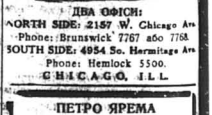
ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2187 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

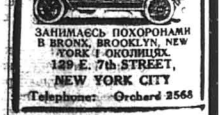
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

famous the world over
Pinaud's Shampoo

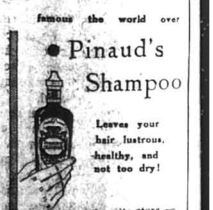
Leaves your hair lustrous, healthy, and not too dry!
At your favorite store — or send for free sample to Pinaud, Dept. M, 220 E. 21 St., New York.